

Бержанір А. Л.

канд.соціол. наук, доцент кафедри філософії та суспільних дисциплін
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
м. Умань, Україна

ЯКІСТЬ СОЦІАЛЬНОЇ ЗВІТНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ

Потреба підвищення рівня ефективності функціонування вищої освіти, яка є актуальною для нашої держави, обумовлює необхідність удосконалення її економічного механізму. У свою чергу, найголовнішим його елементом у сучасних умовах є система фінансового забезпечення діяльності закладів освіти. Впровадження новітніх підходів і принципів їх фінансування забезпечить збільшення матеріального, фінансового та інтелектуального потенціалу і сприятиме забезпеченню конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг.

Функціонування ринкової економіки на сучасному етапі соціально-економічного розвитку передбачає участь підприємців у вирішенні соціальних проблем суспільства. Соціально відповідальний бізнес, вкладаючи інвестиції у соціальну сферу, усе більшою мірою впливає на підвищення рівня і якості життя людей. Причинами зростання значущості соціальної відповідальності є посилення конкуренції та потреба підприємств зайняти гідне місце у ринковій структурі, складність і мінливість зовнішнього економічного середовища, необхідність впровадження інновацій, зростання ролі громадянського суспільства.

Одним із дієвих інструментів управління та розвитку соціальної відповідальності підприємництва, що застосовується у міжнародній практиці, є його нефінансова звітність. В економічно розвинених країнах вона використовується вже десятки років, і тільки останнім часом набуває поширення в українському бізнес-середовищі. Сьогодні, коли підприємницькі структури України намагаються наблизити свою діяльність до стандартів Європейського Союзу постає необхідність активного розвитку програм соціальної відповідальності і складання не тільки бухгалтерської, податкової, статистичної, а й нефінансової звітності [1, с. 90].

У 1997 р. була створена організація Global Reporting Initiative (Глобальна ініціатива звітування), яка підготували стандарти соціальної звітності. Global Reporting Initiative (GRI) – це міжнародний стандарт звітування щодо добровільного використання організаціями звітів з економічного й екологічного напрямів їх діяльності, продукції та послуг [2].

Починаючи з 2011 року, Центр «Розвиток КСВ» аналізує соціальну звітність українських компаній відповідно до GRI стандартів. Оприлюднені у 2017 році звіти можна класифікувати так: 1 інтегрований звіт (ДТЕК); 1 звіт відповідно до GRI стандартів (ПАТ «Миронівський хлібопродукт»); 5 звітів відповідно до GRI 4.0 (АрселорМіттал Кривий Ріг, НАК «Нафтогаз України», ДП «НАЕК «Укренерго», ТОВ «Лайфселл», ДП «НАЕК «Енергоатом»); 1 звіт з

елементами GRI 4.0 (ТОВ «Нова пошта»); 3 неструктурованих КСВ-звіти (ПАТ «Укрсоцбанк», ПАТ «Креді Агріколь Банк», ТОВ «САВ-Дістрибьюшн»); 4 загальних звіти компаній з висвітленням деяких елементів КСВ (ТОВ «Метінвест холдинг», ПрАТ «Футбольний клуб «Шахтар» (Донецьк)), ПАТ «Акціонерна компанія «Київводоканал», ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», ПАТ Акціонерний банк «Укргазбанк») [3].

Саме ці представники приватного бізнесу, які розуміють стратегічну необхідність та ефективність роботи у сфері соціальної та екологічної підтримки суспільства, першими стали використовувати в діяльності міжнародні стандарти КСВ і надавати соціальну звітність, що відрізняється прозорістю та загальною доступністю [4, с. 112].

Найрідше компанії розміщують у відкритому доступі інформацію про політику відповідального маркетингу, про управління корпоративною відповідальністю та програми впровадження КСВ в ланцюги постачання. Тільки одна компанія (НАК «Нафтогаз України») розмістила інформацію про бонуси та політику заробітної плати (винагорода керівництву) [3].

Аналіз середнього рівня розкриття інформації провідними компаніями показує, що у цілому протягом останніх років вона знаходиться приблизно на одному рівні – від 50,9% у 2012 р. до 62,3 у 2017 р. з максимумом у 2015 р. (73,3%) (рис. 1).

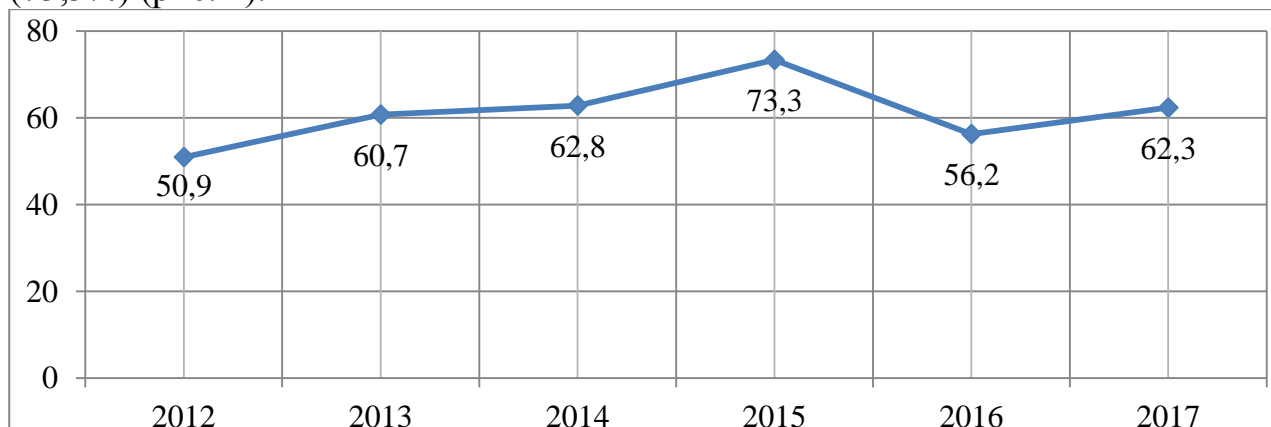

Рис. 1 - Середній рівень розкриття інформації ТОП-10 українських компаній, %

Джерело: складено автором за [3]

Отже, якість соціальної звітності компаній, корпорацій, фірм має велике значення, бо вона відображає сутність їх стратегічної діяльності з реалізації соціальних проектів. Це впливає на підвищення якості управління компанією, забезпечує можливість визначення напрямів подальшого впровадження соціальних програм.

Література:

1. Царик І. М. Проблеми та перспективи розвитку нефінансової звітності як інструменту корпоративної соціальної відповідальності / І. М. Царик // Причорноморські економічні студії. – 2017. – Випуск 24. – С. 89–93.
2. Соціальна відповідальність бізнесу: розуміння та впровадження. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/publications-and-reports/un-inukraine-publications>.
3. Індекс прозорості сайтів українських компаній-2017 / А. Зінченко, Н. Резнік, М.

Саприкіна [Електронний ресурс].– Київ : Юстон, 2018. – 28 с. – Режим доступу: http://csr-ua.info/csr-ukraine/wp-content/uploads/2018/10/Transp_Index_2018_preview-.pdf.

4. Бержанір А. Л. Соціальна звітність як елемент системи соціальної відповідальності компаній / А. Л. Бержанір // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – № 16. – С. 109–113.

Бержанір І. А.

канд.екон. наук, доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
м. Умань, Україна

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Бухгалтерський облік є важливою складовою економічного життя країни. На сьогоднішній день в Україні для ефективної економічної діяльності необхідно здійснити комплекс заходів, спрямованих на удосконалення бухгалтерського обліку в країні. Взагалі бухгалтерський облік – це система виявлення, накопичення, узагальнення, зберігання, реєстрації та надання інформації про діяльність юридичної особи зацікавленим користувачам для використання її при прийнятті управлінських рішень. Інформація повинна бути достовірною, повною та неупередженою, відповідати певним характеристикам, таким як: правдивість, нейтральність, доречність, суттєвість, зіставність [1].

В українській системі бухгалтерського обліку за останні декілька років існують проблеми, які не забезпечують створення і подання інформації, і не відповідають характеристикам та критеріям. Це утворюється недотриманням української законодавчої вимоги про гармонізацію національних стандартів бухгалтерського обліку. Вирішення цих проблем передбачається дотриманням загальноновизначених принципів і методів бухгалтерського обліку.

В Україні змінилася системна функція бухгалтерського обліку у зв'язку зі зміною економічної системи в цілому. За радянських часів існувала ієрархічна побудова, за якої бухгалтерський облік відносили до підсистеми народногосподарського обліку. На думку українських учених, вітчизняний бухгалтерський облік і звітність за ступенем стандартизації займав перше місце у світі, а за технікою групування та узагальнення бухгалтерської інформації наближався до французького та німецького.

При переході до до ринкових умов господарювання виникла потреба у створенні нової системи бухгалтерського обліку. Сучасна система бухгалтерського обліку України була запозичена з часів планової економіки та потребувала реформування. Але й проведення реформ, на думку багатьох дослідників, не дало достатнього ефекту. А вже після реформування системи бухгалтерського обліку головним її завданням стала гармонізація української облікової системи з Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку.

Сучасний стан організації бухгалтерського обліку в Україні не можна